

Latvian in everyday situations

Module 7: The weather and what to wear

8 Exercises • Duration: 25 min.

The weather and what to wear

Latvian

Read & listen online ↗

Man jāņem lietussargs

Form	Example	Meaning
Man	Man jāņem lietussargs.	I must take an umbrella.
Tev	Tev jāņem lietussargs.	You must take an umbrella, familiar.
Viņam	Viņam jāņem lietussargs.	He must take an umbrella.
Viņai	Viņai jāņem lietussargs.	She must take an umbrella.
Mums	Mums jāņem lietussargs.	We must take an umbrella.
Jums	Jums jāņem lietussargs.	You must take an umbrella, polite.
noguris	Es esmu noguris.	I am tired.
nogurusi	Es esmu nogurusi.	
noguris	Jūs esat noguris.	You are tired, polite.
nogurusi	Jūs esat nogurusi.	

Common weather phrases include: **Līst lietūs, Snieg sniegs, Spīd saule, Pūš vējš.** For temperature, **Ir silts**, it is warm; for your feeling, **Man ir auksti**, I feel cold.

Obligation uses a dative person and **jā-** plus the third-person present: **man jāņem, tev jāņem, viņam jāņem, viņai jāņem, mums jāņem, jums jāņem, viņiem jāņem.** The thing usually stays nominative: **Man jāņem lietussargs.**

For need plus an infinitive use **Man vajag gulēt**. For prohibition use **nedrīkst**. The early **Jums bija taisnība** is a past state: you were right.

Siltāks, siltāka, siltāk

Form	Example	Meaning
siltāka	Jaka ir siltāka nekā kreklis.	The jacket is warmer than the shirt.
siltāks	Ezers ir siltāks nekā jūra.	The lake is warmer than the sea.
aukstāk	Hamburgā ir aukstāk nekā te.	In Hamburg it is colder than here.
Vasarā	Vasarā es peldu.	I swim in summer.
Ziemā	Ziemā es palieku mājās.	I stay home in winter.
Pavasari	Pavasari liš.	It rains in spring.
Rudenī	Rudenī liš.	It rains in autumn.
noguris nogurusi	Es esmu noguris. Es esmu nogurusi.	I am tired.

A comparative compares two things. Add **-āk-** to the adjective stem: **silts** → **siltāks**, masculine; **silta** → **siltāka**, feminine. Use **nekā** for than: **jūra ir aukstāka nekā ezers**. The adjective still agrees with its subject.

For an impersonal temperature comparison use the adverb **aukstāk** or **siltāk**: **Hamburgā ir aukstāk nekā te**. **Vairāk** and **mazāk** are more and less.

The complete seasons are **pavasaris, vasara, rudens, ziema**. In a season, use **pavasari, vasarā, rudenī, ziemā**. A comparison between places does not need an English it pronoun.

Vissiltākā jaka

Form	Example	Meaning
vissiltākā	Tā ir vissiltākā jaka.	That is the warmest jacket.
vissiltākais	Tas ir vissiltākais mētelis.	That is the warmest coat.
dzelteno	Es ņemu dzelteno jaku.	I take the yellow jacket.
dzeltenā	Tā ir dzeltenā jaka.	That is the yellow jacket.
dzeltenais	Tas ir dzeltenais dīvāns.	That is the yellow sofa.
man	Jaka man piestāv.	The jacket suits me.
priecīgs priecīga	Es esmu priecīgs. Es esmu priecīga.	I am happy.
priecīgs priecīga	Jūs esat priecīgs. Jūs esat priecīga.	You are happy, polite.

A superlative gives the highest degree. Use **vis-** with the definite comparative adjective: **vissiltākais**, masculine, **vissiltākā**, feminine. For a jacket say **vissiltākā jaka**.

A definite adjective identifies a particular thing: **dzeltenā jaka**, the yellow jacket, **dzeltenais dīvāns**, the yellow sofa. Common singular nominative endings are **-ais** masculine and **-ā** feminine; accusative is **-o** for both: **dzelteno jaku**, **dzelteno dīvānu**.

Pārāk maza means too small for a feminine jacket. Ask **Vai drīkstu pielaikot?** for permission. When something suits you, the person is dative: **jaka man piestāv**.

Protu, neprotu; jāguļ

Form	Example	Meaning
protu	Es protu dziedāt.	I can sing as a skill.
proti	Tu proti dziedāt.	You can sing, familiar.
prot	Viņš prot dziedāt.	He can sing.
protam	Mēs protam dziedāt.	We can sing.
protat	Jūs protat dziedāt.	You can sing, polite.
prot	Viņi prot dziedāt.	They can sing.
noguris nogurusi	Es esmu noguris. Es esmu nogurusi.	I am tired.
noguris nogurusi	Jūs esat noguris. Jūs esat nogurusi.	You are tired, polite.

Varēt expresses ability or opportunity: **varu, vari, var, varam, varat, var**. Follow it with the infinitive: **varu nākt**. **Prast** expresses a skill: **protu, proti, prot, protam, protat, prot**.

Negative forms are **nevaru, nevari, nevar, nevaram, nevarat, nevar**. For a question, put **vai** at the beginning: **Vai varu ienākt?** This is a permission request.

Drīkstēt means be allowed: **drīkstu, drīksti, drīkst, drīkstam, drīkstat, drīkst**. Its early permission formula **Vai drīkstu ienākt?** has already been learned whole. **Es esmu drošs/droša** means I am sure; the learner's gender changes the describing word.

The skill paradigm is **protu, proti, prot, protam, protat, prot**. For an obligation with sleep use **man jāguļ**. For must not, **man nedrīkst** plus infinitive is a clear beginner phrase. **Nevajag** means there is no need, which differs from a prohibition.

Jo, kad, ja

Form	Example	Meaning
jo	Es palieku, jo līst.	I stay because it rains.
kad	Es ņemu lietussargu, kad līst.	I take an umbrella when it rains.
Ja	Ja līst, es palieku mājās.	If it rains, I stay home.
gribētu	Es gribētu tēju.	I would like tea.
slapjš slapja	Es esmu slapjš. Es esmu slapja.	I am wet.
slapjš slapja	Jūs esat slapjš. Jūs esat slapja.	You are wet, polite.
mājās	Es palieku mājās.	I stay at home.
nevajag	Man nevajag lietussargu.	I do not need an umbrella.

Jo links a simple reason: **Es palieku mājās, jo līst.** Put a comma before the linked clause. **Kad** means when: **Es ņemu lietussargu, kad līst.**

Ja means if: **Ja līst, es palieku mājās.** A simple real condition can have an ordinary present or future verb; there is no need for a conditional verb form here.

The actual conditional uses **-tu**: **gribētu**, would like; **varētu**, could. These courtesy expressions can be used as explained chunks. Do not replace all future forms by the conditional.

GRAMMAR**G1) FIND THE MODULE PATTERNS**

Underline the form taught in this module.

- 1 Es esmu noguris.

Meaning: I am tired.

- 2 Es esmu nogurusi.

Meaning: I am tired.

- 3 Man jāņem lietussargs.

Meaning: I must take an umbrella.

- 4 Jaka ir siltāka nekā kreklis.

Meaning: The jacket is warmer than the shirt.

- 5 Tā ir vissiltākā jaka.

Meaning: That is the warmest jacket.

6 Es protu dziedāt.

Meaning: I can sing as a skill.

7 Es palieku, jo līst.

Meaning: I stay because it rains.

8 Tev jāņem lietussargs.

Meaning: You must take an umbrella, familiar.

9 Ezers ir siltāks nekā jūra.

Meaning: The lake is warmer than the sea.

G2) CHOOSE THE FORM 1

Choose the right word for the gap.

1 **Lukas: Es esmu _____.**

- ☐ A noguris
- ☐ B noguruši
- ☐ C nogurusis

Meaning: I am tired.

2 Lena: Es esmu _____.

- ☐ A noguruši
- ☐ B nogurusi
- ☐ C nogurusis

Meaning: I am tired.

3 _____ jāņem lietussargs.

- ☐ A Man
- ☐ B Tev
- ☐ C Jums

Meaning: I must take an umbrella.

4 Jaka ir _____ nekā kreklis.

- ☐ A siltāka
- ☐ B siltāki
- ☐ C siltāks

Meaning: The jacket is warmer than the shirt.

5 Tā ir _____ jaka.

- ☐ A vissiltākais
- ☐ B vissiltākie
- ☐ C vissiltākā

Meaning: That is the warmest jacket.

6 Es _____ dziedāt.

- ☐ A proti
- ☐ B protam
- ☐ C protu

Meaning: I can sing as a skill.

7 Es palieku, _____ līst.

- ☐ A bet
- ☐ B jo
- ☐ C vai

Meaning: I stay because it rains.

8 _____ jāņem lietussargs.

- ☐ A Man
- ☐ B Tev
- ☐ C Mums

Meaning: You must take an umbrella, familiar.

9 Ezers ir _____ nekā jūra.

- ☐ A siltāks
- ☐ B siltākas
- ☐ C siltāka

Meaning: The lake is warmer than the sea.

G3) CHOOSE THE FORM 2

Choose the right word for the gap.

1 Tas ir _____ mētelis.

- ☐ A vissiltākais
- ☐ B vissiltākā
- ☐ C vissiltākās

Meaning: That is the warmest coat.

2 Tu _____ dziedāt.

- ☐ A protu
- ☐ B protat
- ☐ C proti

Meaning: You can sing, familiar.

3 Es ņemu lietussargu, _____ līst.

- ☐ A kur
- ☐ B kad
- ☐ C kas

Meaning: I take an umbrella when it rains.

4 _____ jāņem lietussargs.

- ☐ A Viņai
- ☐ B Viņam
- ☐ C Man

Meaning: He must take an umbrella.

5 Hamburgā ir _____ nekā te.

- ☐ A aukstāk
- ☐ B aukstāks
- ☐ C aukstāka

Meaning: In Hamburg it is colder than here.

6 Es ņemu _____ jaku.

- ☐ A dzeltenā
- ☐ B dzeltenais
- ☐ C dzeltēno

Meaning: I take the yellow jacket.

7 Viņš _____ dziedāt.

- ☐ A prot
- ☐ B protam
- ☐ C protu

Meaning: He can sing.

8 _____ list, es palieku mājās.

- ☐ A Kas
- ☐ B Kur
- ☐ C Ja

Meaning: If it rains, I stay home.

G4) CHOOSE THE FORM 3

Choose the right word for the gap.

1 _____ jāņem lietussargs.

- ☐ A Man
- ☐ B Viņai
- ☐ C Viņam

Meaning: She must take an umbrella.

2 _____ es peldu.

- ☐ A vasaru
- ☐ B vasara
- ☐ C Vasarā

Meaning: I swim in summer.

3 Tā ir _____ jaka.

- ☐ A dzeltenā
- ☐ B dzelteno
- ☐ C dzeltenais

Meaning: That is the yellow jacket.

4 Mēs _____ dziedāt.

- ☐ A protat
- ☐ B protam
- ☐ C prot

Meaning: We can sing.

5 Es _____ tēju.

- ☐ A gribētu
- ☐ B gribējām
- ☐ C gribat

Meaning: I would like tea.

6 _____ jāņem lietussargs.

- ☐ A Mums
- ☐ B Jums
- ☐ C Man

Meaning: We must take an umbrella.

G5) COMPLETE THE MESSAGES

Fill the gaps with the words from the box.

noguris noguruši

Lukas: Es esmu _____.

Meaning: I am tired.

nogurusi noguruši

Lena: Es esmu _____.

Meaning: I am tired.

Man Tev

_____ jāņem lietussargs.

Meaning: I must take an umbrella.

siltāka siltāks

Jaka ir _____ nekā kreklis.

Meaning: The jacket is warmer than the shirt.

vissiltākā vissiltākais

Tā ir _____ jaka.

Meaning: That is the warmest jacket.

protu proti

Es _____ dziedāt.

Meaning: I can sing as a skill.

jo vai

Es palieku, _____ līst.

Meaning: I stay because it rains.

Tev Man

_____ jāņem lietussargs.

Meaning: You must take an umbrella, familiar.

siltāks siltāka

Ezers ir _____ nekā jūra.

Meaning: The lake is warmer than the sea.

vissiltākais vissiltākā

Tas ir _____ mētelis.

Meaning: That is the warmest coat.

proti protu

Tu _____ dziedāt.

Meaning: You can sing, familiar.

G6) PUT THE MESSAGES TOGETHER

Put the words in order.

- 1 lietussargu, Es ņemu līst. kad

Meaning: I take an umbrella when it rains.

- 2 Viņam jāņem lietussargs.

Meaning: He must take an umbrella.

- 3 Hamburgā ir te. aukstāk nekā

Meaning: In Hamburg it is colder than here.

- 4 dzelteno jaku. Es ņemu

Meaning: I take the yellow jacket.

5 prot dziedāt. Viņš

Meaning: He can sing.

6 es palieku līst, mājās. Ja

Meaning: If it rains, I stay home.

7 lietussargs. jāņem Viņai

Meaning: She must take an umbrella.

8 Vasarā peldu. es

Meaning: I swim in summer.

- 9 jaka. Tā dzeltenā ir

Meaning: That is the yellow jacket.

- 10 protam dziedāt. Mēs

Meaning: We can sing.

G7) USE THE PATTERNS

Choose the right words for the situation.

- 1 **Lukas: I am tired. You say:**

- ☐ A Es esmu noguris.
☐ B Es esmu noguruši.

- 2 **Lena: I am tired. You say:**

- ☐ A Es esmu noguruši.
☐ B Es esmu nogurusi.

3 I must take an umbrella. You say:

- ☐ A Man jāņem lietussargs.
- ☐ B Tev jāņem lietussargs.

4 The jacket is warmer than the shirt. You say:

- ☐ A Jaka ir siltāka nekā kreklis.
- ☐ B Jaka ir siltāks nekā kreklis.

5 That is the warmest jacket. You say:

- ☐ A Tā ir vissiltākais jaka.
- ☐ B Tā ir vissiltākā jaka.

6 I can sing as a skill. You say:

- ☐ A Es protu dziedāt.
- ☐ B Es proti dziedāt.

7 I stay because it rains. You say:

- ☐ A Es palieku, jo līst.
- ☐ B Es palieku, vai līst.

8 You must take an umbrella, familiar. You say:

- ☐ A Tev jāņem lietussargs.
- ☐ B Man jāņem lietussargs.

9 The lake is warmer than the sea. You say:

- ☐ A Ezers ir siltāks nekā jūra.
- ☐ B Ezers ir siltāka nekā jūra.

G8) ONE MORE MIXED MESSAGE SET

Fill the gaps with the words from the box.

gribējām gribētu

Es _____ tēju.

Meaning: I would like tea.

Jums Mums

_____ jāņem lietussargs.

Meaning: We must take an umbrella.

noguruši noguris

Lukas: Es esmu _____.

Meaning: I am tired.

noguruši nogurusi

Lena: Es esmu _____.

Meaning: I am tired.

Tev Man

_____ jāņem lietussargs.

Meaning: I must take an umbrella.